

Danelectro '56 Single Cutaway BASS

Baskytara Danelectro '56 Single Cutaway Bass je zajímavá z mnoha pohledů. Kromě nevšedního vzhledu se honosí charakteristickými originálními konstrukčními a materiálovými postupy. Přesto, po prvním spatření a potěžkání, jsem jí nedával mnoho šancí. Prostě příliš útlé až vyzáblé typy nějak nemusím. Nebyla to zrovna láska na první pohled, postupně jsme se však sbližovali. Ne že bych ji dnes miloval, ale mohl bych s ní žít i déle, než jen po dobu redakčního testu.

Kořeny

Nathan Daniel vyráběl již před druhou světovou válkou (od roku 1934) zesilovače pro Epiphone. V roce 1947 dal ovšem přednost nezávislosti, založil vlastní společnost Danelectro a vyráběl zesilovače pro obchodní společnost Montgomery Ward. O rok později se stal exkluzivním dodavatelem kytarových zesilovačů pro řetězec Sears & Roebuck. Elektrické kytary začal Nathan Daniel vyrábět vlastně až o sedm let později, na podzim roku 1954. I tak lze ovšem říci, že spolu s firmami Fender (1946), Ampeg (Michael Hulls Electronics Labs, 1946) a Carvin (1946) patří k nejstarším americkým výrobcům elektrických kytar a hudební elektroniky. Danielovy nástroje tehdy ještě nenesly jméno jeho firmy, ale byly pojmenovány podle názvů různých obchodů (Silverstone či Airline), pro které je vyráběl. Řadu Danelectro přidal do své nabídky v roce 1956, její konstrukční prvky (použití masonitu, lipstickových snímačů...) se v dalších letech staly charakteristickými rozpoznávacími znaky kytar Danelectro. Abychom tuto úvodní historickou sondu zkrátili, dodejme, že v roce 1966 bylo Danelectro prodáno americké společnosti/hudební agentuře MCA a o dva roky později byla výroba těchto nástrojů zastavena (zřejmě kvůli neúspěšnému pokusu MCA prodávat tyto kytary spíše v malých kytarových obchodech než ve velkých obchodních domech). K reinkarnaci značky došlo opět až koncem let devadesátých (v roce 1998), kdy spolu s retro vlnou a zájmem o hudbu i design padesátých a šedesátých let, začala společnost Evets Corporation prodávat kopie starých modelů Silverstone a Danelectro (a také nově konstruovaných efektových pedálů a malých zesilovačů).

Úvodní prodejní úspěchy ovšem vystřídala snížený zájem zákazníků a prodej kytar byl opět ukončen. (Dodejme, že obnovená výroba probíhala nejdříve v Koreji, později byla přesunuta do Číny.) Teprve v roce 2006 se noví majitelé firmy Evets rozhodli pro novou prodejní strategii nástrojů Danelectro, podle které nabízejí každý rok k prodeji jen limitovaný počet kytar a baskytar.

Jak je z číslovky v označení testované baskytary zřejmé, jedná se následovnicka elektrické kytary Danelectro U2, která se objevila v Americe v roce 1956, tedy v době vrcholícího rock'n'rollu. (S touto kytarou má po konstrukční a designové stránce basa mnoho společného, klíčovým rozdílem je použití hlavičky typu „Dolphine“.) Celkově zde byl nepochybně inspirací tvar korpusu Gibsonova Les Paula, ostatně české Jolany raných šedesátých let jsou na tom podobně. Obrysem těla s jedním spodním výřezem, tedy Single Cutaway, však veškerá další podobnost s Les Paulem končí. Nathan Daniel měl totiž jasný

cíl: navrhovat a vyrábět hudební nástroje s odlišným vzhledem a zvukem za cenu dostupnou doslova pro každého. Tomuto cíli pak podřídil vše. Uvědomil si, že konkurovat Fenderu, Gibsonu, Epiphonu a dalším zavedeným značkám té doby musí jinými prostředky...

Tříkrát jinak

První odlišností jsou použité materiály: překližka, Masonit, hliník... Dnes nám to možná ani nepřijde, ve své době se ale jednalo o malou revoluci. Jako mnohvrstevný materiál vzniklý slisováním několika dých (obvykle tvrdých dřevin) byla překližka používána dávno před tím, například pro stavbu letadel, člunů, lodí apod. Zkrátka všude tam, kde byla vyžadována vysoká pevnost, houževnatost a odolnost vůči působení tahu, vlhkosti a tlaku. Jak se zdá, ideální materiál i pro hudební nástroje... Co ale Masonit? Asi vám název tohoto materiálu, stejně jako mně, nic neříká. Nezbyvá než zapátrat a zjistit si bližší informace: V Evropě je Masonit znám jako „Isorel“. (Mimochodem, z Isorelu/Masonitu mám zřejmě zvedací podlážku v kufru automobilu, pod kterou je uloženo rezervní kolo). V podstatě se jedná o aglomerovaný materiál, který vzniká spojením jemně rozemletých částic dřeva/třísek působením vodní páry za vysokého tlaku až 40 barů a následnou extruzí a vysušením vylisovaných desek. Z ekologického hodnocení je podstatné, že při výrobě nejsou používána žádná chemická pojiva (formaldehyd apod.), lignin ve dřevu je sám pojivem. Naznačený postup vynalezl pan William H. Mason již v r. 1924, nechal si jej patentovat a produkt pojmenoval po sobě. Tímto způsobem vzniká relativně „homogenní“ materiál s konstantní hustotou, který z hlediska fyzikálních a akustických vlastností podstatně eliminuje všechny negativní jevy vyplývající z přirozené nehomogenity rostlého masivního dřeva. Ve dvacátých a třicátých letech byl široce využíván zejména při výrobě nábytku, později například pro výrobu reproduktorových a televizních skříní. V padesátých letech potom firma Danelectro začala používat pro výrobu korpusů kytar. Tento poněkud podrobnější „vhled do masonitu“ jsem si dovilil také proto, že v knize Tony Bacona, nazvané poněkud velkothubě „Všechno o kytarách“ (London 1991, česky v překladu Oldřicha Janoty vydalo nakladatelství Svojtka a Vašut, 1996, 1996) je o firmě Danelectro jediná věta... takže: Jaképak „všechno kytarách“!? No nic, pokud jde o hliník, jeho výhodami mohou být ty vlastnosti, že je totiž například téměř tříkrát lehčí než železo, nekoroduje, je nemagnetický, měkký, snadno opracovatelný a po druhé světové válce byl navíc dostupný a levný.

Zůstat jiný

Baskytara Danelectro '56 Single Cutaway, podobně jako všechny ostatní od této firmy, se liší od drtivé většiny běžných masivních baskytar konstrukcí korpusu. První věcí, která kromě vzhledu překvapí, je lehká a doslova musí váha pouhých 2,8 kg! Ta je způsobena dutým korpusem, tj. jeho „holow body“ konstrukcí. Baskytaru nelze bez zničení jednoduše rozebrat, takže to, jaký objem těla zaujímá dutina, jsem raději nezjišťoval. Mým hrubým odhadem to může být přinejmenším 80%. Po odstranění krytky elektroniky (hliníkového plechu

Distributor:

Warwick Music Equipment Trading (Praha CZ) s.r.o.
Spálená 23, 110 00 Praha 1
tel.: 224-932-381
info@warwick.cz, www.warwick.cz

Doporučená cena:

10 979,- Kč

Web výrobce:

www.danelectro.com

tloušťky 0,5 mm kryjícího 3 potenciometry a jeden odrušovací kondenzátor) lze určit složení korpusu. Boky (luby) jsou tvořeny jednou cca 19vrstvou překližkou o tloušťce 34 mm (nebo možná dvěma slepenými překližkami o tloušťce 17 mm), horní i spodní desku tvoří Masonit o síle 4 mm, takže celkově korpus zaujímá tloušťku 42 mm. V ose korpusu se nachází vložený blok rovněž z překližky, který však není průběžný v ose celého korpusu: obě „dutiny“ – levá i pravá – jsou propojeny v šířce asi 10 cm v prostoru mezi kobyčkou a trnem pro zavěšení popruhu. Konstrukce připomíná středový masivní blok běžný u jazzových „semi-hollow body“ kytar. Zdali středový blok dále pokračuje až ke krku bez dalšího přerušování, nelze jednoznačně určit. Spíše to vypadá, že zpevnění korpusu je tvořeno dvěma vloženými překližkovými bloky: jedním v okolí kobyčky a druhým pod krkem mezi 18. a 24. pražcem. Poklepy na kterémkoliv místě na horní (dolní) desce se projeví výraznou rezonancí typickou pro duté prostory. Ostatní části baskytary jsou vesměs vyrobeny již tradičními postupy a z obvyklých materiálů. Krk s hlavicí tvoří jeden kus javoru, hlavice charakteristického delfínovitého tvaru je jen

nepatrně odkloněna od osy hmatníku. Přesto struny od sedlového pražce z hliníku k ladicím mechanikám směřují v mírném úhlu, který sice nedosahuje obligátních gibsonovských 11° až 13°, ale pro zajištění stabilního tahu na sedlovém pražci stačí. Krk kryje palisandrový hmatník se 24 pražci(!), což je při kratší menzuru necelých 30" (výrobce udává 754 mm) nezvyklé ve srovnání se standardní „fenderovskou“ menzurou 34" (864 mm). Pražce jsou pro dvě plné oktávy nutně rozmístěny „hustěji“, blíže k sobě, což bude vyhovovat zejména hráčům s kratšími prsty. V tomto ohledu by baskytara s menzurou 30" mohla být vhodná zejména pro studenty, pro které přechod z jiného nástroje, například z klasické kytary, bude mnohem snazší. Samozřejmě, pražcům umístěným blíže k sobě lze snadněji přizpůsobit kytarový prstoklad. Z kratší menzury vyplývá velmi dobrá „hratelnost“ (playability), která je dána také nepříliš hmotným krkem přátelského průřezu „C“ a komfortním profilem hmatníku 14" (tj. 356 mm). Šířka krku na prvním pražci dosahuje 45 mm, na 12. pražci 52,5 mm.

Baskytaru Danelectro mohu z vlastní zkušenosti porovnat s podobným modelem – atypickou kopií „Viola Bass“, rovněž s dutým tělem, která má však na rozdíl od 30" Höfnerova originálu (proslaveného geniálním Paulem McCartneym) plnou menzuru 34"! Zvukové vlastnosti obou jsou samozřejmě nejen díky rozdílné délce strun odlišné, ale především hrát na 34" Violu Bass v sedě je docela fuška, nehledě na poněkud problematické vyvážení při hře ve stoje. V tomto směru má Danelectro '56 Bass proti Viole jednoznačně navrch.

Pražce velikosti „medium“ jsou na kytaru této cenové kategorie velmi dobře začištěny, a vlastně celkové řemeslné zpracování baskytary působí solidně. Určité pochybnosti ve mně vzbuzovala jenom ladicí uzavřená mechanika „kytarového“ vzhledu, která velikostí i provedením příliš připomíná socialistické Jolany. (Na její snadno se protáčeající a lehce zranitelné plastové kolíky nemám nejlepší vzpomínky). Navinutí silnějších strun (než standardních „45“) na hřídla o průměru pouze 6 mm asi bude problém.

Kobylku tvoří hliníkový plech lichoběžníkového tvaru upevněný v korpusu na třech šroubech. Zajímavostí je nakloněný palisandrový blok o šířce 12 mm, po kterém struny kloužou po celé jeho šířce. Tímto způsobem je sníženo jednak tření mezi strunou a kobylkou, a zřejmě to také vede k lepšímu přenosu vibrací strun do korpusu. Rozteč strun asi 17 mm na kobylce je samozřejmě pevně nastavena. Pro upevnění strun slouží čtyři výřezy

v hraně hliníkového plechu, kam se struna jednoduše zaklesne za očko (žádné provlékání) takže případná výměna se zdá dílem okamžiku.

Ačkoliv některá konstrukční řešení vypadají na první pohled ve srovnání se sofistikovanými kobylkami jiných výrobců (Warwick „Just-A Nut“) velmi jednoduše až primitivně, musím přiznat, že z hlediska funkčnosti a ladění jsem nenašel chybu. Baskytara z výroby byla velmi slušně seřízena, překvapivě ladí i ve vyšších polohách. Nastavení dohmatu, tedy „action“, je z výroby provedeno velmi komfortně, struny jsou nad hmatníkem vedeny hodně nízko, což na jedné straně hru velmi usnadňuje, na druhé straně při razantnější pravačce struny občas o pražce zadrnčí.

Baskytara je osazena dvojicí jednocívkových snímačů s AlNiCo magnety uloženými pod charakteristickými kryty tvaru rtěnky, díky nimž získaly pojmenování „lipstick“. Nastavení zvuku umožňuje trojice potenciometrů - dva slouží pro hlasitost každého snímače zvlášť a jeden jako společná tónová clona. Vzhledem k převažujícímu středovému charakteru baskytary zde není tónová clona jenom pro okrasu, jak tomu někdy bývá u baskytar z měkkých dřevin se slabšími středovými kmitočty, ale u některých stylů naopak jejím mírným potlačením dojde k vylepšení zvuku.

Zvuk

Zvukové vlastnosti jsou asi největším překvapením. Charakter zvuku předurčují především duté komory, použité materiály, tj. překližka, masonit, palisandr na krku a snímače. Primární zvuk na sucho je poměrně hodně středový, pevný, s překližkovým projevem, ale jistý basový základ poskytuje palisandrový hmatník. Sustain dosahuje úrovně celodřevěných masivních baskytar. Zvuk na sucho je

díky dutým komorám výraznější, než u baskytar klasické konstrukce. produkci bez zapojení do elektriky samozřejmě neumožňuje, ale pro tiché večerní hraní bez elektriky, třeba v křesle u vánočního stromku, bohatě stačí.

Při elektrickém hraní se zvukové vlastnosti díky širokospektrálním jednocívkovým ALNiCo snímačům pronikavě vylepší. Kombinace poměru nastavení obou snímačů, případně s citlivým nastavením tónové clony, nabízí překvapivě bohatou kombinaci zvuků pro nejrůznější styly. Hra pouze na krkový snímač připomíná jasanový Precision Bass, výborně by se uplatnil v blues, rocku... Při mírně stažené tónové cloně zvuk zase připomíná kontrabas - v tradičním jazzu nebo swingu budete s tímto snímačem králem. Samostatný kobylkový snímač asi používán nebude, na moje gusta je příliš středový a chybí mu dostatek basů. Uplatní se však při dobarvení krkového, kterému dodá průraznost, prostor a větší konkrétnost, a to v jakémkoli poměru od minima do maxima. Baskytara skvěle vyzní při hře prsty, u trsátka lze s výhodou použít krkový snímač. Pevný a průrazný zvuk použitelný třeba v rocku nebo punku dodají oba

snímače naplno. Pro mnoho uživatelů ale bude zřejmě nečekané, že slap na Danelectro '56 vyzní velmi inspirativně. I na malém kombi pro domácí cvičení stačilo mírně přidat basy, lehce stáhnout středy, výšky naplno, a jak se samotným krkovým snímačem, nebo ještě lépe s oběma snímači naplno, se „střílelo“ jedna báseň. Opravdu jsem nepředpokládal, že mi baskytara této konstrukce poskytne takovou zábavu. Zvukem je baskytara zcela výjimečná a není snadné jí nepodlehnout.

Struny jsou údajně velikosti 45-100, asi niklované. Vzhledem k přebytku středů jsem chtěl pro 100% vintage zvuk na chvíli struny vyměnit za hlazené Rotosoundy 50-110. Bohužel mají větší průměr očka (kuličky) než

originální, takže se mi je do kobylky nepodařilo vložit z důvodu malé mezery mezi korpusem a nízkou nastavenou kobylkou. Jak hrají hlazenky jsem tedy nevyzkoušel. Zvuková vyrovnanost všech čtyř strun je u baskytary této třídy velmi slušná, nejsilnější struna E není barvou ani velikostí signálu až tak příliš odlišná od ostatních, což nebývá zvykem ani u profláknutějších značek hojně exportujících do Evropy svoji druhou a třetí jakost.

V lepenkovém obalu jsem objevil imbusový klíč pro seřizování výztuhy krku. Ale na krku není na první pohled žádný přístup k výztuze patrný. Že by se jednalo o špatný vtip výrobce? Ne, přepětí výztuhy krku opravdu lze nastavit, ale vyžaduje to odšroubování krku od korpusu! Sice jde jenom o čtyři šrouby, ale víte, co to obnáší na „normální“ baskytaře: povolit struny, výztuhou otočit o 45°, čekat než se stabilizuje, naladit, vyzkoušet, pokud nevyhovuje, celý postup opakovat s případným seřízením kobylky a ladicích kamenů. Tady stačí při seřízení výztuhy „jenom“ několikrát oddělit a nasadit krk... Protože by silnější hlazené struny s větším tahem určitě vyžadovaly s výztuhou manipulovat, došlo mi, co by to obnášelo a v konečném výsledku jsem byl vlastně rád, že výměna strun za hlazené se z výše uvedeného důvodu „nepovedla“.

Souhrn

Baskytara je dodávána v černé nebo tyrkysové barvě (Ocean). Testované provedení Black má horní plus spodní desku, krk a hlavici nastříkány černým matovým lakem. Luby jsou netradičně zvýrazněny bílým plastovým pásem s abstraktním rastrem. Ochranný kryt je tvořen průhledným „celuloidem“ či „plexisklem“ s logem „D“. Baskytara

Danelectro '56 Single Cutaway je originálem se vším všudy. Rozměry, malá váha a parametry krku zaručují výbornou hratelnost, nástroj je vhodný doslova pro každého. Nevšední design určitě rozdělí potenciální zájemce o baskytaru na její obdivovatele a odpůrce. (Vzpomeňte si na FIAT Multipla, stejná situace (mně se jeho delfiní čumák líbil)). Moje prvotní nedůvěra k baskytaře vyplývala hlavně z podezřelé nízké váhy, nezvyklého provedení ladicí mechaniky a kobylky... Postupně jsem se z pozice skeptika stával vlídným příznivcem. Baskytara je solidně vyrobená, slušně seřízená a poskytuje mnoho inspirativních zvukových možností. Vzhledem i zvukem je nesrovnatelná s čímkoliv jiným na trhu. Bohužel mám trochu pochybnost o ceně, přesněji o poměru hodnota : peníze, a to především ve vztahu k použitým materiálům a levným komponentům. Zavedená konkurence za stejné peníze nabízí nesrovnatelně více. Možná jinde ve světě to tak není, ale v tuzemsku by podle mého názoru tato baskytara měla stát nejvýše polovinu současné ceny, aby byla aspoň trochu konkurenceschopná. Jako stylovou „image collection“ baskytaru bych si ji při současné ceně na stěnu do obýváku nepověsil, a pro praktické hraní lze v podobné cenové relaci vybírat z desítek baskytar. Originální a „jiné“ věci to mají zkrátka někdy hodně těžké.

Autor recenze:

J.F. Mechow